

Előterjesztés
Beleg Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2026. január 14-i ülésére

Tárgy: a helyi önazonosság védelméről szóló 9/2025. (IX.3.) önkormányzati rendelet módosítása

Tisztelt Képviselő-testület!

A Somogy Vármegyei Kormányhivatal a helyi önazonosság védelméről szóló rendeletek vonatkozásában folyamatosan törvényességi vizsgálatot folytat le. A vizsgálatot követően Beleg Község Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi önazonosság védelméről szóló 9/2025. (IX.3.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) vonatkozásában szakmai segítségnyújtással élt.

A szakmai segítségnyújtás során felhívta a figyelmet a rendelet olyan rendelkezéseire, amelyek más jogszabállyal ellentétes, mint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) rendelkezéseivel, továbbá vizsgálni szükséges az egyenlő bánásmód követelményének, illetve az alaptörvényi követelményeknek való megfelelést.

A Képviselő-testület a helyi önazonosság védelméről szóló rendeletében bevezetett személyi jogvédelmi eszközt (betelepülési hozzájárulás, lakcímlétesítés feltételhez kötése, lakcímlétesítési engedély), valamint dologi jogvédelmi eszközt (elővásárlási jog) egyaránt.

A helyi önazonosság védelméről szóló 2025. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Hövtv.) 4. § (1) bekezdése szerint a jogvédelmi eszközt az emberi méltóság megsértése és indokolatlan megkülönböztetés nélkül, az egyenlő bánásmód követelményének megfelelően kell alkalmazni.

Rámutatott arra többek között az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 288/2/2010. (IV.9.) TT. sz. állásfoglalása alapján, hogy az egyén esetleges büntetett előélete, adótartozása, családi állapota, foglalkoztatási jogviszonya, egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője miatti eltérő, adott esetben kedvezőtlenebb bánásmód megkülönböztetésre alkalmas, amely előírás egyetlen rendeletben, illetve szabályozásban nem adhat okot diszkriminációra. Az Alaptörvény szabályozza, hogy senkit nem érhet a faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti hátrányos különbségtétel.

A (egyéb) helyzet megléte tárgyilagosan igazolható, általánosításra alkalmas, és társadalmi előítéletből táplálkozik. A diszkriminációval szembeni jogvédelem lényegét az egyéb helyzet esetében is az adja, hogy a védett tulajdonsággal rendelkező panaszos elsődlegesen nem saját magatartása, hanem egy adott csoporthoz való tartozása miatt szenved hátrányt.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az Ör. 6. § (2) bekezdése diszkriminációra adhat okot, és ezzel ellentétes az Alaptörvény és az Ebktv. rendelkezéseivel, szükséges annak hatályon kívül helyezése.

Az Ör. 4. §-a dologi jogvédelmi eszközt vezet be. Ez a jogvédelmi eszköz az elővásárlási jog, amely alkalmazásának sorrendje azonos a Hövtv.-ben foglalt sorrenddel. A Hövtv. a 22. § (2) bekezdés d) pontjában felhatalmazást biztosít, amely alapján kiegészítő eljárási szabályokat a lakcímlétesítés feltételhez kötésével kapcsolatos eljárásokra és a betelepülőre vonatkozó tilalmak, korlátozások és feltételek alól való mentességek és kedvezmények biztosítására igénybe vehető egyszerűsített és egyedi eljárásokra lehet alkotni. Dologi jogvédelmi eszközre ez a felhatalmazás nem terjed ki. Tehát

nem lehetséges egyszerűsített, egyedi eljárást alkotni, alkalmazni, mint pl. a meghallgatás. Erre való tekintettel a 4. § módosítása is szükséges.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztés megtárgyalására, és a rendelettervezet elfogadására!

Beleg, 2025. január 5.

Vámosi Robertné
polgármester

Beleg Község Önkormányzata Képviselő-testületének .../.... (...) önkormányzati rendelete

a helyi önazonosság védelméről szóló 9/2025. (IX.3.) önkormányzati rendelet módosításáról

[1] Beleg Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a helyi önazonosság védelméről szóló 2025. évi XLVIII. törvény 22. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva,

[2] a település népességszámának stabilizálása, a községi berendezkedés és a település szerkezeti, társadalmi berendezkedésének megőrzése céljából a következőket rendeli el:

1. §

A helyi önazonosság védelméről szóló 9/2025. (IX. 3.) önkormányzati rendelet 4. § (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(2) Az önkormányzat elővásárlási jogának gyakorlásáról, amennyiben az önkormányzat nem kíván élni az elővásárlási jogával, a polgármester az elővásárlási jogról lemondó nyilatkozat megtételével dönt.

(3) Amennyiben az adásvételi szerződés tárgyát képező ingatlan vonatkozásában a polgármester megállapítja, hogy az ingatlan közösségi célra vagy lakossági létfeltételek biztosítására hasznosítható, az elővásárlási jog gyakorlásáról való döntés meghozatala érdekében az eladó kérelmét vagy a jegyző által jóváhagyott adásvételi szerződést a képviselő-testület elé terjeszti.”

2. §

A helyi önazonosság védelméről szóló 9/2025. (IX. 3.) önkormányzati rendelet 5. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Beleg község közigazgatási területén lakcímet létesíteni kívánó nagykorú betelepülő egyszeri 20.000 Ft-os betelepülési hozzájárulást (továbbiakban: betelepülési hozzájárulás) köteles megfizetni Beleg Község Önkormányzata (továbbiakban: Önkormányzat) részére annak házipénztárában, vagy az Önkormányzat OTP banknál vezetett számlájára történő utalással.”

3. §

A helyi önazonosság védelméről szóló 9/2025. (IX. 3.) önkormányzati rendelet 6. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Amennyiben a betelepülő a feltételeknek megfelel, a jegyző igazolást állít ki a lakóhely vagy a tartózkodási hely létesítéséről. ”

4. §

Hatályát veszti a helyi önazonosság védelméről szóló 9/2025. (IX. 3.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdése.

5. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

Végső előterjesztői indokolás

Általános indokolás

A Somogy Vármegyei Kormányhivatal a helyi önazonosság védelméről szóló rendeletek vonatkozásában folyamatosan törvényességi vizsgálatot folytat le. A vizsgálatot követően Beleg Község Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi önazonosság védelméről szóló 9/2025. (IX.3.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) vonatkozásában szakmai segítségnyújtással élt.

A szakmai segítségnyújtás során felhívta a figyelmet a rendelet olyan rendelkezéseire, amelyek más jogszabállyal ellentétes, mint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) rendelkezéseivel, továbbá vizsgálni szükséges az egyenlő bánásmód követelményének, illetve az alaptörvényi követelményeknek való megfelelést.

Az Ör. 6. § (2) bekezdése diszkriminációra adhat okot, és ezzel ellentétes az Alaptörvény és az Ebktv. rendelkezéseivel, szükséges annak hatályon kívül helyezése.

Az Ör. 4. §-a dologi jogvédelmi eszközről rendelkezik. Dologi jogvédelmi eszköz esetén a Hövtv. nem ad felhatalmazást egyszerűsített és egyedi eljárások alkotására, mint pl. a meghallgatás. Ez alapján szükséges a 4. § módosítása.

Részletes indokolás

Az 1.-2. §-okhoz

Módosító rendelkezéseket tartalmazzák.

A 3. §-hoz

Kiegészítő rendelkezést tartalmaz.

A 4. §-hoz

Hatályon kívül helyező rendelkezés.

Az 5. §-hoz

Záró, hatályba léptető rendelkezések.

Előzetes hatásvizsgálat

a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 17.§ (1) bekezdése alapján

A rendelet-tervezet címe:

Beleg Község Önkormányzata Képviselő–testületének önkormányzati rendelete a helyi önazonosság védelméről szóló 9/2025. (IX.3.) önkormányzati rendelet módosításáról

Társadalmi-gazdasági hatása:

A település népességszámának stabilizálása, a községi berendezkedés és a település szerkezeti, társadalmi berendezkedésének megőrzése.

Költségvetési hatása: nincs.

Környezeti, egészségi következményei: Nincs

Adminisztratív terheket befolyásoló hatása: az adminisztrációs terhek nem növekednek.

Egyéb hatása: Nincs.

A rendelet megalkotásának szükségessége: jogszabályoknak való megfelelés

A rendelet megalkotásának elmaradása esetén várható következmények: törvényességi észrevétel

A rendelet alkalmazásához szükséges feltételek:

- személyi: *nincs*
- szervezeti: *nincs*
- tárgyi: *nincs*
- pénzügyi: *nincs*

SOMOGY VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

dr. Kovács Edina részére

Beleg

Tisztelt Jegyző Asszony!

Tájékoztatom, hogy a Somogy Vármegyei Kormányhivatal a helyi önazonosság védelméről szóló rendelek vonatkozásában folyamatosan törvényességi vizsgálatot folytat le.

A lefolytatott törvényességi vizsgálat alapján a *Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.)* 133. § (3) bekezdésében biztosított hatáskörben eljárva Beleg Község Önkormányzat Képviselő-testületének 9/2025. (IX.3.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: *rendelet*) vonatkozásában **az alábbi szakmai segítségnyújtást teszem.**

1) A rendelet 6. § (2) bekezdése alapján: „Nem létesíthet Beleg község közigazgatási területén található ingatlan vonatkozásában lakcímet

a) a büntetett előéletű személy.

A helyi önazonosság védelméről szóló 2025. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Hövtv.) 10. § (1) bekezdése értelmében az önkormányzat rendeletében dönthet arról, hogy betelepülő számára lakcím

a) nem létesíthető, vagy

b) az önkormányzat rendeletében meghatározott feltétellel létesíthető.

A Hövtv. 4. § (1) bekezdése szerint a jogvédelmi eszközt az emberi méltóság megsértése és indokolatlan megkülönböztetés nélkül, az egyenlő bánásmód követelményének megfelelően kell alkalmazni.

Ebből eredően pl. az egyén büntetett előélete vagy a vele szemben folyamatban lévő büntetőeljárás, illetőleg az egyén adótartozása nem olyan tényezők, amelyek a helyi önazonossághoz való jog – fent hivatkozott - tartalmába beilleszthetők lennének.

Emellett az **egyenlő bánásmód követelménye oldaláról is komoly aggályokat vet fel**, miután **védett tulajdonságok okán érheti hátrányos megkülönböztetés az adott egyént. Védett tulajdonság lehet a vagyoni helyzet, valamint emellett egyéb helyzet, tulajdonság vagy jellemző is.**

Az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 288/2/2010. (IV.9.) TT. sz. állásfoglalásában az „egyéb helyzet” meghatározásával kapcsolatban az alábbiak szerint foglalt állást:

„Az egyéb helyzet fogalma dinamikusan változik, definíciós magját azonban az képezi, hogy a helyzet meglete tárgyilagosan igazolható, homogén csoportképzésre, általánosításra alkalmas, és társadalmi előítéletből táplálkozik. A diszkriminációval szembeni jogvédelem lényegét az egyéb helyzet

esetében is az adja, hogy a védett tulajdonsággal rendelkező panaszos elsődlegesen nem saját magatartása, hanem egy adott csoporthoz való tartozása miatt szenved hátrányt.”

A fentiek alapján az egyénnel szemben folytatott büntetőeljárás, illetőleg a büntetett előélet beletartozik az egyéb védett tulajdonságok kategóriájába.

Mindezekre figyelemmel látható, hogy a helyi rendeletekben előírt betelepülési feltételek jogszerűségének megállapítása kapcsán számos szempont mellett vizsgálni szükséges az egyenlő bánásmód követelményének, illetve az alaptörvényi követelményeknek való megfelelést.

Az Alaptörvény szabályozza, hogy **senkit nem érhet** a faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti **hátrányos különbségtétel, így különösen ügyelni kell arra, hogy ne szerepeljen ilyen megkülönböztetésre alkalmas előírás egyetlen rendeletben sem, illetve a szabályozás ne is adjon okot ilyen diszkriminációra.**

2) A rendelet 6. § (2) bekezdése alapján: „Nem létesíthet Beleg község közigazgatási területén található ingatlan vonatkozásában lakcímet

- b) az, aki a kérelem benyújtásakor nem rendelkezik legalább egy éve folyamatosan fennálló munkaviszonnyal vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal, ideértve a gyermekgondozás-nevelés miatt igénybevett családtámogatási ellátásokat is,*
- c) az, akinek a családban lévő gyermekek bármelyike a gyermekvédelmi intézkedések közül a családsegítő szolgálattal kötött megállapodással alapellátásban gondozott, gyámhatósági eljárásban érintett, vagy jogerős védelembe vétel alatt áll.”*

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 8. § értelmében közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt

k) családi állapota,

r) foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama,

t) egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője (a továbbiakban együtt: tulajdonsága) miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.

Az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 288/2/2010. (IV.9.) TT. sz. állásfoglalása alapján az egyéb helyzet tekintetében főszabályként olyan tulajdonságokra lehet a védelmet kiterjeszteni, amelyek az emberi személyiség lényegi vonásai. **Az egyéb tulajdonság nem lehet azonos az elszenvedett hátránnyal, nem lehet tehát az a különbség az összehasonlított személyek, illetve csoportok között, hogy az egyik elszenvedte az adott hátrányt, a másik pedig nem.**

A helyi önazonosság védelméről szóló törvény jogvédelmi eszközeinek alkalmazására vonatkozó szabályokról szóló 240/2025. (VII.31.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 14. § (1) bekezdése rögzíti a lakcímbejelentési eljárás különös szabályait, amelynek c) pontja meghatározza, hogy a lakcímbejelentési kérelem akkor kerül teljesítésre, ha a jegyző igazolja, hogy a kérelmező az érintett címen lakóhelyet vagy tartózkodási helyet létesíthet.

Emellett a Korm. rendelet 14. § (2)-(3) bekezdése rögzíti azt is, hogy **amennyiben a helyi önkormányzati rendelet arról rendelkezik, hogy a betelepülő számára lakcím csak meghatározott feltétellel létesíthető, ez esetben a lakcímbejelentési kérelemhez csatolni kell a Hövtv. 10. § (4)-(5) bekezdése szerinti önkormányzati hozzájárulásról szóló döntést.**

Ennek alapján a **laccímlétesítés tárgyában a jegyző igazolja a mentességi feltételeket**. A képviselő-testületnek a betelepülőre vonatkozó mentességek és kedvezmények tekintetében főszabály szerint nem kell eljárást, (sem egyszerűsített, sem egyedi eljárást) lefolytatnia, kivéve azt az esetet, ha valamilyen mentességi jogcím fennálltát bizonyítani szükséges és ezt mélységeiben meg kell vizsgálni, amit egyedi eljárásban tehet meg.

Felhívom a képviselő-testület figyelmét, hogy a rendelet 6. § (2) c) pontjában foglalt gyámhatósági eljárás, védelembé vétel, és alapellátásban történő részvétel alóli mentesülést, a laccímet létesíteni kívánó személy konkrét jogszabályi rendelkezés hiányában nem tudja releváns módon a jegyző felé igazolni, továbbá e szabályozás szintén beletartozhat az egyéb tulajdonság kategóriájába.

A fentiek alapján a Kormányhivatal kéri a rendelet 6. §-ában foglalt rendelkezések felülvizsgálatát, és módosítását figyelemmel az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület állásfoglalására, valamint a Hövtv. 4. §-ban és az Ebktv. 8. §-ban foglaltakra.

- 3) **A rendelet 4. § (1) bekezdése szerint „a Képviselő-testület a Beleg község közigazgatási területén a helyi önazonosság védelme érdekében bevezeti a helyi önazonosság védelméről szóló 2025. évi XLVIII. törvényben (továbbiakban: Hövtv.) meghatározott elővásárlási jogot, az ott meghatározott sorrendben.**

(2) **Az elővásárlási jog gyakorlásáról a Képviselő-testület egyedi eljárásban dönt.**

(3) **Az elővásárlási jog gyakorlása során a Képviselő-testület fenntartja magának a jogot a személyes meghallgatás megtartására az alábbiak szerint:**

a) **az ingatlanra vételi ajánlatot tevő szerződő felet a Képviselő-testület személyesen hallgatja meg az elővásárlási jog gyakorlására nyitva álló határidőn belül;**

b) **az a) pontban meghatározott meghallgatás időpontjáról a Képviselő-testület Beleg Község Önkormányzata útján értesítést küld ki a vételi ajánlatot tevő részére.”**

[A jogvédelmi eszköz alkalmazásával kapcsolatos eljárásokra vonatkozó általános szabályok]

A Hövtv. 12. § (1) bekezdése értelmében „ezen alcím rendelkezéseit

a) a laccímlétesítés feltételhez kötésével összefüggő, valamint

b) a 6. § (3) bekezdés b) és c) pontjában meghatározott eljárásokban kell alkalmazni.”

A Hövtv. 6. § (3) bekezdés b) és c) pontra való utalása a betelepülőre vonatkozó tilalmak, korlátozások és feltételek alól való mentességek és kedvezmények biztosítására igénybe vehető egyszerűsített és egyedi eljárást jelenti.

Mindebből az következik, hogy a Hövtv. 22. § (2) bekezdés d) pontjában biztosított felhatalmazás alapján **kiegészítő eljárási szabályokat a laccímlétesítés feltételhez kötésével kapcsolatos eljárásokra és a betelepülőre vonatkozó tilalmak, korlátozások és feltételek alól való mentességek és kedvezmények biztosítására igénybe vehető egyszerűsített és egyedi eljárásokra lehet alkotni. Dologi jogvédelmi eszközre ez a felhatalmazás nem terjed ki.**

A fentiek alapján nem tekinthető a Hövtv. keretei között maradó önkormányzati jogalkotásnak, ha a képviselő-testület például úgy szabályoz, hogy „a képviselő-testület az elővásárlási jog gyakorlásáról egyedi eljárásban dönt, a képviselő-testület az elővásárlási jog gyakorlása során fenntartja magának a jogot a személyes meghallgatás megtartására, a képviselő-testület számára méltányossági döntéshozatali jogkört biztosít dologi jogvédelmi eszköz alkalmazása esetében.”

Kérem, hogy a Képviselő-testület a szakmai segítségnyújtás alapján szíveskedjen a rendeletet felülvizsgálni legkésőbb 2026. január 15-ig és a megtett intézkedésekről a Kormányhivatalt e-mailben tájékoztatni.

Kaposvár, 2025. december 12.

Tisztelettel:

dr. Nagy Alexandra
törvényességi felügyeleti szakügyintéző